

Exposició «La reconquesta d'Europa. Espai públic urbà, 1980-1999»
18/03/1999 - 20/06/1999

A favor de l'espai públic

Aquesta exposició vol defensar una idea: els espais públics són un element nuclear de la vida urbana. La qualitat del espais públics és condició necessària perquè una societat tingui un alt nivell de convivència. L'espai públic és el lloc de tots. L'atenció que una ciutat atorga als espais públics és un símptoma molt significatiu de la dimensió humana d'aquesta ciutat. I al mateix temps la capacitat de la ciutadania de protegir els espais públics amb la seva presència és indicativa del nivell de consciència cívica.

La història de la relació entre la ciutat i l'espai públic de l'Europa contemporània no és gens lineal. D'un temps ençà s'ha aguditzat el conflicte entre la pressió social en defensa dels espais públics i la pressió especulativa que tot ho vol convertir en diners comptants. La pressió democràtica ha fet que els ajuntaments europeus haguessin d'abandonar les fantasies *desarrollistes* d'una època en què qualsevol lloc semblava apropiat per fer-hi créixer un edifici alt d'habitatges o de despatxos. Vivim en un temps en què el discurs ecològic troba ressò en la sensibilitat ciutadana, encara que als partits enquadrats en aquesta ideologia els costi fer-hi forat electoral. I els poders públics no han tingut més remei que fer de la pressió virtut. I reconciliar-se amb una política d'espai públic que, d'altra banda, ben aviat han descobert que permetia obtenir gratificacions molt directes.

S'ha dit que avui ja es difícil diferenciar què és i què no és espai públic. I en tot cas que pot haver-hi espais públics de propietat privada. Dogmatismes ideològics del moment a part, és cert que hi ha espais privats que fan la funció de lloc de trobada de la ciutadania sense gaire discriminació: uns grans magatzems o una discoteca, per exemple. Però el consum hi té un paper motor, mentre que hauria de ser característic de l'espai públic funcionar com un territori al marge de les lleis de l'eficiència i la competitivitat, una illa democràtica on la gent es pugui trobar i retrobar sense que els diners marquin cap criteri ni d'ordenació ni de selecció.

L'espai públic per excel·lència és el carrer. La ciutat democràtica és aquella on els ciutadans gosen dir «el carrer és nostre». Perquè s'hi senten còmodes, perquè estan ben atesos, perquè són llocs on tot és possible, des de passejar fins a comprar i vendre. Per això, el problema de l'espai públic no pot ser mai un problema de reductes aïllats. Una política de l'espai públic requereix un tractament urbanístic global. En què és tan important el lloc com els camins que hi porten. Perquè és finalment la qualitat d'aquests camins el que diferencia una ciutat rica en espai públic d'una ciutat que només té mitja dotzena d'illes altament ateses perquè l'autor tingui les seves pàgines de glòria a les revistes d'arquitectura.